

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Qui es planti al número 29 del carrer Ferlandina, molt a prop del Macba, esquivant els *skaters* que faci falta i amb la intenció d'assistir a un dels recitals de dimecres al vespre de l'(H)original, quedarà descol·locat durant uns segons. El bar restaurant es diu La Rubia des de fa uns mesos, i la decoració interior està totalment renovada. Així i tot, al fons del local hi ha un passadís que connecta directament amb la sala annexa on, des de l'any 2004, es pot accedir a una realitat paral·lela, la dels poetes, una dimensió feta d'admiració i d'enveges, de nervis, d'històries d'amor, de cigarets fumats a corre-cuita al passadís, d'eufòria, de cervesa i croquetes. També de discussions aferrissades sobre literatura, i sovint, de qüestions més prosaiques.

La història de l'(H)original arrenca abans, en una Barcelona "més gamberrota, més feréstega, més bruta i no tan correcta": així ho recorda la poeta Meritxell Cucurella-Jorba. Era l'any 2001. "Teníem un local ple de peces del Ferran Garcia i una barra feta per l'escultor i escenògraf Pepe Menchero, veí del barri -diu sobre l'espai propietat de Manel Pérez-. Els recitals no es feien on es fan ara, perquè amb els anys la casa es va ampliar; tot el local era poesia, no estava tan diferenciat de bar amb terrassa més o menys convencional de la part poètica (o poc ètica)". Cucurella-Jorba, que ha publicat recentment el llibre *Úrsula* (El Cep i la Nansa, 2017), tenia al cap cicles com *Viatges a la Polinèsia*, una iniciativa d'Eduard Escoffet, i el corrent subterrani de la polipoesia.

Un laboratori de versos

"Era una bogeria apassionant, al principi -diu la impulsora dels recitals-. Després, amb el temps, el lloc s'ha consolidat i s'ha convertit en referent. Referent: gran paraula! Què més es pot demanar? Ha sigut un èxit". El primer recital de tots va ser a tres veus. Hi van participar Gerard Altaió, Francesc Bombí-Vilaseca i Josep Pedrals. "La Txell va plegar el 2002, i vaig decidir posar-m'hi com a programador -recorda Pedrals, que acabaria muntant un recital a la setmana a l'(H)original durant catorze anys-. Jo havia començat a recitar el 1997, i en aquells moments formava part de l'associació Container. Havíem programat un cicle amb en Víctor Nik al bar Siena, al carrer València". Per a Pedrals, l'(H)original ha estat "un espai per provar coses que poguessin anar madurant escènica". La voluntat "d'indagar" i de ser un "laboratori" va fer que des del 2005 el cicle de recitals anual passés a anomenar-se (H)original, és a dir, Obrador de Recitacions i Noves Actituds Literàries. "Mai no hem pretès discriminar ningú. Aquí hi cap tothom -i totes les llengües-: per això la programació era i és tan eclèctica. Al principi, el públic era molt variable, i una de les meves obsessions era programar parelles complicades, com ara Hèctor López Bofill i Gerard Altaió".

El primer acte de l'època Pedrals va ser un debat sobre Josep Carner. "Sebastià Alzamora havia escrit que Carner era una patata, i això va gene-

ANTONI CLAPÉS

"Ha sigut i és un lloc molt generós, on s'han programat des de recitals infumables fins a meravelles. La transversalitat li dona una gran vigoria"

ESTER ANDORRA

"Sense l'(H)original la meua vida hauria sigut sens dubte més avorrida"

PERE VIRGILI

FERRAN GARCIA

"Sovint, a l'(H)original el més important no passa a l'escenari. No som l'acadèmia, sinó la taverna"

MARTA HUERTAS

Viatge al fons de l'(H)original, epicentre català de la poesia recitada

Des de fa setze anys, al bar situat al número 29 del carrer Ferlandina s'hi ha celebrat com a mínim un recital de poesia a la setmana. Parlem amb una selecció dels centenars de poetes que han pujat a l'escenari, que des de fa anys és un punt de trobada literari obligat i una referència

a

llegim

50-51

- Quaranta anys sense Clarice Lispector
- Edicions de 1984 publica 'La mansió', de William Faulkner

52-53

- Els contes de Joan Santamaria tornen a llibreries
- Qui era Joan Lluhí i Vallescà? Un assaig el reivindica

ANNA GUAL

“Els primers cops que venia tremolava. Ara fins i tot gaudeixo dels recitals en què participo”

JOAN VIGO

“Es un espai ineludible, ple de gent fantàstica que diu coses interessants. Hi vinc sempre que puc”

JOSEP PEDRALS

“Mai no hem pretès discriminar ningú. Aquí hi cap tothom –i totes les llengües–: per això la programació era i és tan eclèctica”

PERE TORDERA

MERITXELL CUCURELLA-JORBA

“Era una bogeria apassionant, a l'inici. Després, amb el temps, el lloc s'ha consolidat i s'ha convertit en referent”

GENERACIÓ (H)ORIGINAL
MARTA HUERTAS /
DÍDAC ROCHER
LABREU EDICIONS /
AJUNTAMENT DE
BARCELONA
220 PÀG. / 22 €

rar una gran polèmica –fa memòria Ferran Garcia–. Van venir Jordi Galves, Pau Vidal, Jordi Manent i Sebastià Alzamora, i encara recordo les intervencions posteriors de Francesc Garriga i Enric Casasses”.

Garcia diu amb un somriure murri que “sovint, al (H)original, el més important no passa a l'escenari: no som l'acadèmia, sinó la taverna”. Ho sap molt bé perquè durant anys ell ha estat rere la barra, servint cerveses i croquetes i alhora pendent “del so, de la il·luminació i de qualsevol incident que hi pogués haver”. Un dels poetes que ha freqüentat l'espai des de gairebé el principi ha estat Antoni Clapés, que després de ser llibreter a Sabadell i de crear l'editorial Els Dies (1981-1986) va impulsar, juntament amb Víctor Sunyol, un dels segells de poesia més importants de les últimes tres dècades, Cafè Central. “El 2002, en Víctor havia de venir a recitar en un lloc molt estrany que es deia l'(H)original, i m'hi va convidar –explica–. Hi vam anar amb en Jordi Domènech. El recital es feia al bar mateix, en una petita tarima. En aquells moments em va semblar una iniciativa off de l'off”. Amb el temps, i sobretot a partir de la inauguració de la sala annexa del local, “es va anar fent més i més popular”. “Sovint totes les taules estaven ocupades i havies de veure el recital dret al fons de la sala –diu–. L'(H)original ha sigut i és un lloc

molt generós, on s'han programat des de recitals infumables fins a meravelles. La transversalitat li dona una gran vigoria”. Clapés hi va portar ben aviat tres poetes d'obra frondosa i carisma innegable: Francesc Garriga i Barata (1932-2015), Carles Hac Mor (1940-2016) i Benet Rossell (1937-2016), que apareixien sovint al local, ja fos per recitar o per escoltar alguns dels seus companys.

“El que deu haver vingut a més actes és l'Stefano Cingolani –assegura Pedrals–. Té mèrit, perquè quan li preguntaves si li agradava el que havia vist la majoria de vegades deia que no”. El medievalista italià ha assistit als recitals durant més d'una dècada, i després d'hores i hores d'escoltar poesia –a més de llegir-la es va decidir a escriure'n. “Puc avançar que el 2019 l'Stefano debutarà com a poeta al catàleg de Cafè Central”, diu Antoni Clapés. Un dels altres visitants freqüents dels recitals ha estat Joan Vigó. “Durant un temps vaig tenir la Núria Martínez-Vernis de companya a la feina –recorda–. Jo havia deixat la poesia, però en aquells moments escrivia contes pornohumorístics amb el col·lectiu ProGula i ella em va convèncer perquè hi anéssim a recitar els contes. Era el 2006. Des de llavors he vingut sempre que he pogut. És un espai ineludible, ple de gent fantàstica que diu coses interessants. No hi ha res que s'hi assembli, en absolut”. Vigó va acabar tornant a la poesia, i fa uns mesos va publicar el llibre *Pastor d'antenes*, que va presentar al local del número 29 del carrer Ferlandina acompanyat de Lluís Calvo i Antònia Vicens.

Oblidar la timidesa

Ester Andorrà, que l'any 2004 va publicar –fent equip amb Marc Romeira– el primer llibre de LaBreu, ha presentat a l'(H)original desenes de llibres de l'editorial, sobretot de poesia, però també de narrativa. “La primera vegada que vaig venir va ser per a la

presentació d'*Escola italiana*, de Josep Pedrals, amb el Marc, l'any 2003 –explica–. En visites successives ens vam anar carregant la timidesa i el respecte que teníem. I un vespre que sèiem amb el Miquel Adam vam acabar imaginant com seria LaBreu”. Tretze anys després, *Alabatre*, la col·lecció de poesia de l'editorial, ha publicat 85 títols. No és l'únic projecte que ha germinat entre les quatre parets de l'(H)original: també l'han freqüentat Jaume C. Pons Alorda, Pau Vadell, Joan Tomàs Martínez, Joan Fullana i Glòria Julià, que impulsarien la revista *Pèl capell* i el col·lectiu Pedra Foguera, del qual sortiria l'antologia homònima el 2008. Joan Duran, Laia Noguera i Esteve Plantada, tres poetes que també visitaven sovint el local, fundarien Terrícola el 2013.

“L'(H)original és un escenari central de la poesia no només a nivell barceloní sinó de tot Catalunya –explica la poeta Anna Gual–. Vaig trigar a venir-hi perquè em feia molt de respecte, però quan va sortir *Implosions* (2008) el vam presentar aquí”. Des de llavors Gual ha publicat quatre llibres més: “Els primers cops que venia tremolava. Ara fins i tot gaudeixo dels recitals en què participo”. La poeta recorda que “els grans amors i els grans odis s'han cultivat entre les quatre parets de l'(H)original”. Sense anar més lluny, ella hi va veure recitar per primera vegada Jaume C. Pons Alorda: ara estan casats i viuen junts. “La meua vida personal també està molt lligada a aquest lloc –diu Ester Andorrà–. Un vespre va aparèixer un noi que llavors treballava a la Institució de les Lletres Catalanes i que acompanyava els poetes alemanys que havien participat al seminari de Farrera. Era l'Ignasi Pàmies, el meu futur marit. Sense l'(H)original la meua vida hauria sigut sens dubte més avorrida”. Per a molts dels assistents durant anys els dimecres ha estat la nit setmanal de tornar tard a casa, o fins i tot d'empalmar. “Hi venien bohemis de tota classe i edat –diu Pedrals–. Va arribar un punt que sabíem els bars que no tancaven. Eren nits de tertúlies llargues, amb discussions incloses. I hi havia un lloc on, a primera hora del matí, el propietari ens convidava a un cafè perquè després tornéssim cap a casa”.

UNA AVENTURA DE SETZE ANYS

2001

Meritxell Cucurella-Jorba i Gigi Marzullo s'empesquen els recitals de poesia setmanals a l'(H)original –propietat de Mannel Pérez–, un local que funcionava com a bar però també com a llibreria.

2002

Ferran Garcia i Josep Pedrals comencen a fer-se càrrec de la programació de poesia. A partir de llavors, el dia que se celebren els recitals és el dimecres.

2004

Els recitals comencen a fer-se en un espai annex situat al fons del local, amb escenari i barra de bar. La decoració i les escultures –que fan de l'espai un lloc molt acollidor– són obra de Ferran Garcia.

2005

Creació de l'associació (H)original (Obrador de Recitacions i Noves Actituds Literàries). Impulsa, entre altres, un blog –encara obert– que inclou imatges i textos sobre tots els recitals.

2010

La programació de l'(H)original queda interrompuda temporalment. La continuïtat del local perilla, però després de les reformes pertinents –esperonades per la reivindicació de gran part de la comunitat poètica– torna a obrir les portes.

2015

Josep Pedrals deixa de programar els recitals setmanals. Des de llavors se n'ocupen Ferran Garcia i Núria Isanda.

2017

L'Horignal canvia de propietari i passa a anomenar-se La Rubia. Així i tot, l'espai dedicat a la poesia i la programació es mantenen intactes. Paral·lelament, Marta Huertas i Didac Rocher publiquen el llibre *Generació (H)original*, on apareixen 74 dels protagonistes fotografiats i amb un poema, inèdit o ja publicat. Les imatges es van poder veure a l'Arts Santa Mònica fins al setembre i ara són al bar Tarambana de Cardedeu.

ESTER ANDORRÀ